

Hemşirelik Bölümü Öğrencilerinin Bakış Açısıyla Hemşireliğin Güçlü Yönleri, Zayıf Yönleri, Fırsatları ve Tehditlerinin Analizi

Strengths, Weaknesses, Opportunities, and Threats Analysis of Nursing From the Perspective of Nursing Students

Mehmet Gülşen¹, Ayşe Karadaş², Seda Değirmenci Öz³, Nurşah Tatoğlu¹, Duygu Gül⁴

¹Balıkesir Üniversitesi, İvrindi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, Balıkesir, Türkiye

²Balıkesir Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelikte Yönetim Anabilim Dalı, Balıkesir, Türkiye

³Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelikte Yönetim Anabilim Dalı, Zonguldak, Türkiye

⁴Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Çanakkale, Türkiye

Cite as: Gülşen M, Karadaş A, Değirmenci Öz S, Tatoğlu N, Gül D. Hemşirelik bölümü öğrencilerinin bakış açısıyla hemşireliğin güçlü yönleri, zayıf yönleri, fırsatları ve tehditlerinin analizi. Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi. 2026;13(1):158-167. **DOI:** 10.54304/SHYD.2026.74384

Öz

Amaç: Bu çalışmada, hemşirelik öğrencilerinin bakış açısıyla mesleğin güçlü ve zayıf yönleri ile fırsat ve tehditlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırma nitel yaklaşıma dayalı tanımlayıcı durum çalışması olarak yürütülmüştür. Çalışma grubunu, iki devlet üniversitesinde öğrenim gören ve amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilen toplam 242 hemşirelik öğrencisi oluşturmuştur. Veriler, Nisan–Haziran 2025 tarihleri arasında açık uçlu soru içeren anket formu aracılığıyla toplanmıştır. Veriler, içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiş, FÜTZ analizinin dört temel bileşeni temel alınarak MAXQDA 2020 programı ile incelenmiştir.

Bulgular: İnceleme sonucunda 2050 kod üretilmiş ve bulgular FÜTZ çerçevesinde dört tema altında toplanmıştır: Güçlü Yönler (f=606), Zayıf Yönler (f=678), Fırsatlar (f=413) ve Tehditler (f=353). Güçlü yönlerde bakım ve insan odaklılık öne çıkarken, zayıf yönlerde iş yükü ve tükenmişlik belirgin şekilde ortaya konmuştur. Fırsatlar arasında artan sağlık hizmeti gereksinimi ve istihdam, tehditlerde ise yapay zeka ile iş yükü ve personel yetersizliği ön plana çıkmıştır.

Sonuç: Çalışmada, öğrencilerin hemşireliği insan odaklı ve istihdam açısından güçlü bir meslek olarak değerlendirdiği, ancak yoğun iş yükü, şiddet ve toplumsal saygınlık eksikliğinin mesleğin zayıf yönleri olarak algılandığı görülmüştür. Bulgular, hemşirelik eğitiminde ve sağlık politikalarında mesleğin güçlü yönlerini koruyacak, zayıf yönlerini azaltacak ve gelecekteki fırsatları sürdürülebilir biçimde değerlendirecek stratejilerin geliştirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Sözcükler: Durum çalışması, hemşirelik, hemşirelik yönetimi, FÜTZ analizi.

Abstract

Aim: This study aimed to identify the strengths, weaknesses, opportunities, and threats of the nursing profession from the perspectives of nursing students.

Method: The research was conducted as a descriptive case study based on a qualitative approach. The study group consisted of 242 nursing students selected through purposive sampling from two public universities. Data were obtained between April and June 2025 through a questionnaire consisting of open-ended questions. Data were analysed through content analysis, guided by the four core components of the SWOT framework—Strengths, Weaknesses, Opportunities, and Threats—using MAXQDA 2020 software.

Results: A total of 2,050 codes were generated and categorised under four main themes: Strengths (f=606), Weaknesses (f=678), Opportunities (f=413), and Threats (f=353). Among the strengths, care orientation and human-centeredness were the most prominent, while workload and burnout were the most frequently mentioned weaknesses. Increasing demand for healthcare services and employment opportunities emerged as key opportunities, whereas artificial intelligence, excessive workload, and staff shortages were identified as significant threats.

Conclusion: The findings indicate that students perceive nursing as a human-oriented profession with strong employment potential; however, they view heavy workload, exposure to violence, and a lack of social recognition as significant weaknesses. The results underscore the need to develop educational and policy strategies that preserve the strengths of the profession, mitigate its weaknesses, and ensure the sustainable utilisation of future opportunities in nursing.

Keywords: Case study, nursing, nursing management, SWOT analysis.

Corresponding author / Sorumlu yazar: Mehmet Gülşen • mgulsen91@gmail.com

Received / Geliş: 10.10.2025 • **Accepted / Kabul:** 14.04.2026 • **Published Online / Online Yayın:** 30.04.2026

Giriş

Sağlık sistemleri, nüfus yapısındaki değişimler, teknolojik gelişmeler, kronik hastalıkların artışı ve COVID-19 küresel salgınının etkileriyle birlikte hızlı bir dönüşüm geçirmektedir. Bu dönüşüm; bakım yöntemlerini, mesleki rollerin kapsamını ve çalışma koşullarını yeniden şekillendirirken, hemşirelik mesleğinin geleceğinin temelini oluşturan hemşirelik öğrencilerinin mesleğe ilişkin algılarının anlaşılmasını önemli hale getirmektedir (Notarnicola vd., 2025). Hemşirelik öğrencilerinin mesleğe bakışının belirlenmesi, yalnızca eğitim çıktılarının değerlendirilmesi açısından değil, aynı zamanda mesleğin güçlü yönlerinin desteklenmesi ve geleceğe yönelik stratejik planlamaların geliştirilmesi açısından da son derece önemli olmaktadır (Ahmadi vd., 2023).

Ulusal ve uluslararası alan yazında hemşirelik öğrencilerinin mesleğe ilişkin algı ve deneyimlerinin çeşitli yönlerinin incelendiği görülmektedir. Türkiye’de yürütülen çalışmalarda, öğrencilerin mesleğe ilişkin güdülenmelerinin yüksek olmasına karşın, özellikle klinik eğitim süreçlerinde kaygı, depresif belirti ve gerilim yaşadıkları bildirilmiştir (Önver ve Ünlüsoy Dinçer, 2022; Sönmez vd., 2023). Öte yandan öğrencilerin güçlü mesleki değerlere ve gelişmiş iletişim becerilerine sahip oldukları da belirtilmektedir (Baysan Arabacı vd., 2022). Benzer şekilde farklı ülkelerde yapılan çalışmalar, öğrencilerin hemşireliği anlamlı ve toplumsal açıdan değerli bir meslek olarak gördüğünü, ancak klinik uygulama ortamı, iş yükü ve mesleğin imgesine yönelik zorlukların mesleki algıyı etkilediğini göstermektedir (Attia vd., 2025; Mazalová vd., 2022; Thomas, 2022).

Hemşirelik mesleğinin mevcut durumu ve gelecekte karşılaşılabileceği gelişmelerin bütüncül biçimde değerlendirilmesinde İngilizce SWOT (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats), Türkçe FÜTZ (Fırsatlar, Üstün Yönler, Tehditler, Zayıf Yönler) çözümleme yaklaşımı önemli bir kuramsal çerçeve sunmaktadır. FÜTZ çözümlemesi, mesleğin güçlü ve zayıf yönlerinin belirlenmesine; mesleğin gelişimini destekleyebilecek fırsatlar ile mesleği olumsuz etkileyebilecek tehditlerin sistematik biçimde ortaya konmasına olanak tanımaktadır (Abay vd., 2016). Alan yazında FÜTZ çözümlemesinin hemşirelikte tükenmişlik, iş güvencesizliği, personel eksikliği ve mesleğin toplumsal imgesi gibi yapısal sorunları değerlendirmek amacıyla kullanıldığı görülmektedir (Abay vd., 2016; Manzano-García ve Ayala-Calvo, 2014). Ayrıca sanal sağlık teknolojileri ve yapay zekâ uygulamalarının hemşirelik eğitimindeki gücünü inceleyen FÜTZ temelli çalışmalar da bulunmaktadır (Abujaber vd., 2023).

Ancak alan yazında FÜTZ çözümlemesinin çoğunlukla teknoloji ve klinik yönetim başlıklarına odaklandığı, hemşirelik mesleğini tüm yönleriyle ele alan ve özellikle hemşirelik öğrencilerinin bakış açılarını merkeze alan çalışmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Oysa öğrenciler, mesleğe ilişkin algıları ve beklentileri aracılığıyla hem eğitim programlarının geliştirilmesinde hem de mesleğin geleceğine yönelik stratejik planlamalarda önemli bir belirleyici konumundadır (Hailu vd., 2025).

Bu doğrultuda çalışmada, hemşirelik bölümü öğrencilerinin bakış açısıyla hemşirelik mesleğinin güçlü yönleri, zayıf yönleri, fırsatları ve tehditlerini FÜTZ çözümlemesi çerçevesinde belirlenmesi amaçlanmaktadır. Çalışmanın bulgularının, hemşirelik eğitimi müfredatlarının geliştirilmesine, mesleki imgenin güçlendirilmesine ve mesleğin geleceğine yönelik politika ve strateji oluşturma süreçlerine katkı sağlayacağı öngörülmektedir.

Yöntem

Araştırmanın Amacı: Bu çalışma, hemşirelik öğrencilerinin bakış açısıyla hemşirelik mesleğinin güçlü ve zayıf yönleri ile fırsat ve tehditlerini belirlemeyi amaçlamaktadır.

Araştırma Soruları: Araştırmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- Hemşirelik öğrencileri hemşirelik mesleğinin güçlü yönlerini nasıl algılamaktadır?
- Hemşirelik öğrencileri hemşirelik mesleğinin zayıf yönlerini nasıl algılamaktadır?
- Hemşirelik öğrencilerine göre hemşirelik mesleği için var olan ve gelecekteki fırsatlar nelerdir?
- Hemşirelik öğrencilerine göre hemşirelik mesleğini olumsuz etkileyebilecek var olan ve gelecekteki tehditler nelerdir?

Araştırmanın Tipi: Bu araştırmanın amacı doğrultusunda, nitel araştırma yaklaşımına dayalı tanımlayıcı durum çalışması deseni benimsenmiştir. Tanımlayıcı durum çalışmaları, belirli bir olgunun var olan durumunu ayrıntılı biçimde ortaya koymayı ve olgunun kendi bağlamı içinde anlaşılmasını sağlamayı hedeflemektedir (Yin, 2018). Kökeni sosyal bilimlere dayanan bir araştırma stratejisi olan durum çalışmaları, hemşirelik alanında giderek daha yaygın kullanılan bir araştırma yaklaşımıdır (Andrade vd., 2017). Bu çalışma, nitel araştırmaların açık ve bütüncül biçimde sunulmasını desteklemek amacıyla COREQ (Consolidated Criteria for Reporting Qualitative Research) ölçütleri doğrultusunda raporlanmıştır.

Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Özellikleri, Zamanı: Araştırma iki devlet üniversitesinde öğrenim gören hemşirelik öğrencileri ile Nisan–Haziran 2025 tarihleri arasında yürütülmüştür.

Araştırmanın Evren ve Örneklemi: Araştırmanın evreni, iki devlet üniversitesinin hemşirelik bölümlerinde kayıtlı toplam 940 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmaya kabul edilme ölçütleri; hemşirelik bölümüne devam etme, katılımda gönüllü olma ve veri toplama formunu eksiksiz doldurulma olarak belirlenmiştir. Devam eden öğrenci olmamak veya eksik veri içeren yanıtlar vermek ise dışlama ölçütü olarak uygulanmıştır. Araştırmaya katılmayı kabul eden öğrencilerden 11 öğrenci anketi eksik doldurduğu için veri incelemesinin dışında bırakılmıştır. Veri doygunluğu, elde edilen yanıtların tekrar etmeye başlaması, temaların genişlemeden aynı kodlarla açıklanabilir hale gelmesi ve yeni bilgi eklenmemesi temel alınarak değerlendirilmiştir; 242 katılımcıdan elde edilen veriler doğrultusunda temalar veri doygunluğuna ulaşmıştır.

Veri Toplama Araçları: Veriler, açık uçlu soruları içeren nitel anket formu kullanılarak toplanmıştır (Braun vd., 2021). Form, katılımcıların yaş, cinsiyet, sınıfı, genel ağırlıklı not ortalamasını (GANO) ve hemşirelik mesleğine ilişkin güçlü–zayıf yönler, fırsatlar ve tehditler hakkındaki görüşlerine yönelik toplam sekiz sorudan oluşmaktadır. Katılımcılara sırasıyla: “Sizce hemşirelik mesleğinin güçlü yönleri nelerdir?”, “Sizce hemşirelik mesleğinin zayıf yönleri nelerdir?”, “Hemşirelik mesleği için güncel veya gelecekteki fırsatlar nelerdir?” ve “Hemşirelik mesleğini olumsuz etkileyebilecek güncel veya gelecekteki tehditler nelerdir?” soruları sorulmuştur. İçerik geçerliğini sağlamak için iki uzman görüşü alınmış, ardından dört öğrenci ile ön görüşme yapılmıştır.

Verilerin Toplanması: Açık uçlu sorular içeren anket formları katılımcı isteğine göre çevrim içi veya yüz yüze uygulanmış olup formu doldurma süresi 10–15 dakika sürmüştür. Araştırmacılar, hemşirelikte yönetim alanında lisans üstü eğitime sahip, nitel araştırma yöntemleri konusunda eğitilmiş ve deneyimli, klinik ve akademik alanda birikimi bulunan kişilerden oluşmaktadır. Araştırmacılar, çalışma konusuna ilişkin katılımcıların özgürce görüşlerini aktarmalarını sağlamak adına tarafsız bir duruş sergilemiş ve kendi varsayımlarını süreç boyunca kontrol altında tutmuştur.

Verilerin Analizi: Araştırma kapsamında açık uçlu sorulardan elde edilen nitel verilerin çözümlenmesinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi, toplanan verileri açıklayabilecek kodların ve temaların saptanmasına, bunların düzenlenmesine ve yorumlanmasına odaklanan sistematik bir yaklaşımdır (Vaismoradi vd., 2013). Verilerin düzenlenmesi ve kodlanması sürecinde MAXQDA 2020 nitel veri analizi programından yararlanılmıştır. Veri toplama ve analiz süreci eş zamanlı olarak yürütülmüştür.

Çözümleme sürecinde, araştırmanın kuramsal çerçevesine dayalı tümdengelimci ve veriden doğrudan çıkan tümevarımcı yaklaşımlar birlikte kullanılmıştır. FÜTZ analizinin dört ana bileşeni “Güçlü Yönler”, “Zayıf Yönler”, “Fırsatlar”, “Tehditler” temel alınarak ön sınıflandırma yapılmış, her tema altında ortaya çıkan kodlar tümevarımcı biçimde geliştirilmiştir.

Katılımcı yanıtları bilgisayar ortamına aktarılmış, yazım ve okunabilirlik kontrolleri yapılmış ve tüm veriler anonimleştirilmiştir (Örn. K1, K2). Veriler birkaç kez okunarak FÜTZ temaları altında kodlanmıştır. Bu süreç, araştırma ekibinden iki araştırmacı tarafından bağımsız olarak yürütülmüştür. Ardından, oluşturulan kodlar, diğer üç araştırmacının da katılımıyla düzenlenen toplantılarında tartışılmış ve tüm araştırma takımı üyeleri arasında tam görüş birliği sağlanana kadar çözümlemeler sürdürülmüştür. Son olarak, elde edilen tematik yapı araştırma sorularına göre organize edilmiş, bulgular FÜTZ çerçevesinde sunulmuş ve katılımcı söylemlerine desteklenmiştir.

Geçerlik ve Güvenilirlik: Bu araştırmada nitel araştırmalarda geçerliliği ve güvenilirlik sağlamak amacıyla Lincoln ve Guba'nın (1985) ortaya koyduğu dört ölçüt dikkate alınmıştır. Bunlar; inandırıcılık, aktarılabilirlik, tutarlılık ve doğrulanabilirlik. İnandırıcılık: Verilerin güvenilirliğini artırmak için veri toplama ve analiz süreci sistematik biçimde yürütülmüş, katılımcıların söylemleri eksiksiz olarak bilgisayar ortamına aktarılmış ve veri çözümleme sırasında doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Kodlama süreci, birden fazla kez gözden geçirilerek tutarlılık sağlanmıştır. Ayrıca ön uygulama yapılarak veri toplama aracının anlaşılabilirliği ve uygunluğu denenmiş, gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Aktarılabilirlik: Araştırma bağlamı, katılımcıların özellikleri, veri toplama süreci ve çözümleme aşamaları ayrıntılı olarak tanımlanmıştır. Böylece benzer çalışma gruplarında ve bağlamlarda araştırmanın tekrar edilebilmesine ve sonuçların karşılaştırılabilmesine olanak tanınmıştır. Bulgular bölümünde ise katılımcı görüşlerinden doğrudan alıntılara yer verilerek bağlamın anlaşılabilirliği güçlendirilmiştir. Tutarlılık: Araştırmanın tüm aşamaları (veri toplama, kodlama, tema oluşturma ve raporlama süreci) ayrıntılı biçimde açıklanmış ve saydamlık (şeffaflık) ilkesi gözetilmiştir. Doğrulanabilirlik: Araştırmacı önyargılarını en aza indirmek amacıyla verilerin çözümlenmesi sırasında doğrudan katılımcı söylemleri temel alınmış ve yorumların veriyel ilişkisi açık biçimde gösterilmiştir. Kodlama ve tema geliştirme süreci boyunca araştırmacılar arasında görüş birliği sağlanmıştır.

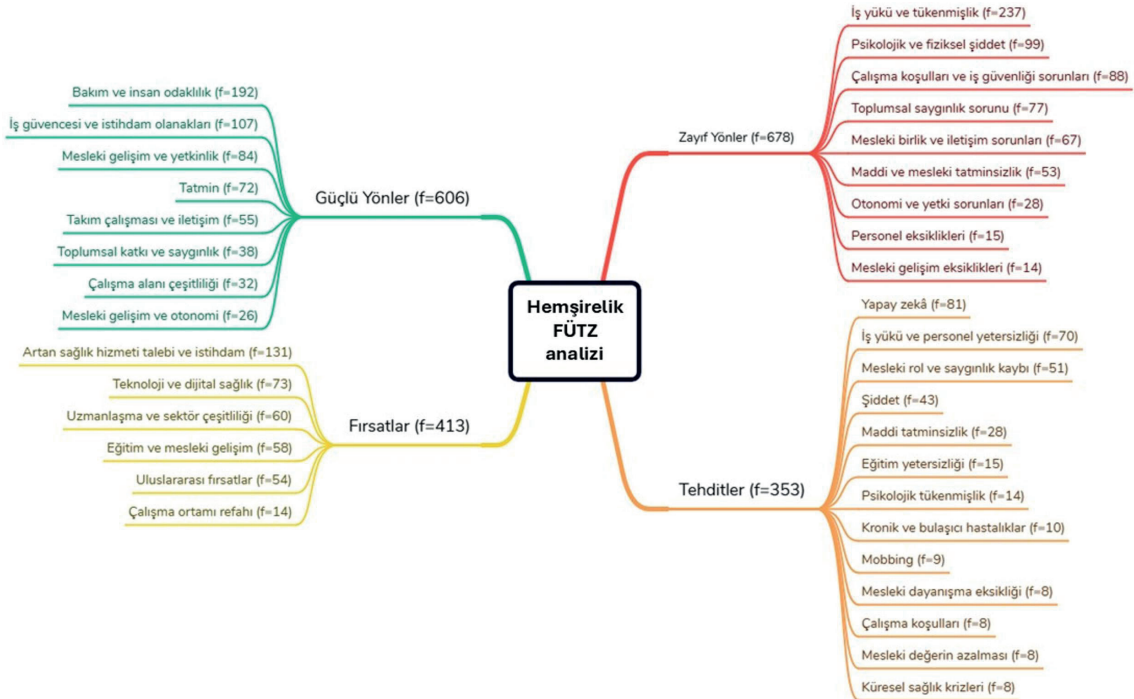
Araştırmanın Etik Yönü: Bu araştırma, bir devlet üniversitesinin Sağlık Bilimleri Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu'ndan (Karar No: 2025/143, Tarih: 25/03/2025) etik onay alınarak yürütülmüştür. Verilerin toplandığı kurumlardan yazılı izin alınmıştır. Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerine çalışma hakkında ayrıntılı bilgi verilmiş, yazılı onamları alınmıştır. Veriler yalnızca bilimsel amaçlarla kullanılmış olup kimlik bilgileri gizli tutulmuştur. Araştırma süreci, Helsinki Bildirgesi'nin etik ilkeleri doğrultusunda yürütülmüştür.

Araştırmanın Sınırlılıkları: Çalışma geniş bir örneklemden (N=242) veri toplayarak farklı sınıf düzeylerindeki öğrencilerin mesleğe bakışını kapsamlı biçimde ortaya koysa da yalnızca iki devlet üniversitesinde yürütülmüş, özel üniversiteler çalışma kapsamına alınmamıştır. Ayrıca veriler açık uçlu sorular içeren anket formlarıyla toplanmış olup bu durum katılımcıların düşüncelerini ayrıntılı biçimde aktarmalarını sınırlamış olabilir. Gelecek araştırmalarda, farklı üniversite ve kültürel bağlamlardan öğrencilerin katılımıyla derinlemesine görüşme veya odak grup çalışmaları yapılarak bulguların daha geniş bir bakış açısıyla desteklenmesi önerilmektedir.

Bulgular

Araştırmaya toplam 242 hemşirelik öğrencisi katılmıştır. Katılımcıların yaşları 17 ile 50 arasında değişmekte olup, yaş ortalaması 21.6 ± 3.55 'tir. Cinsiyet dağılımına göre katılımcıların %78.5'i kadın (n=190) ve %21.5'i erkektir. Sınıf düzeyine göre dağılım incelendiğinde; katılımcıların %7'si birinci sınıf (n=17), %34.7'si ikinci sınıf (n=84), %32.2'si üçüncü sınıf (n=78) ve %26'sı dördüncü sınıf öğrencileridir (n=63). Akademik başarılarına ilişkin GANO ortalaması 4'lük sistemde 2.81 ± 0.44 şeklindedir.

İçerik analizi sonucunda hemşirelik öğrencilerinin görüşleri dört ana tema altında toplanmıştır: Güçlü Yönler (f=606), Zayıf Yönler (f=678), Fırsatlar (f=413) ve Tehditler (f=353). Şekil 1 temalar, alt temalar ve kodların dağılımını göstermektedir.

Şekil 1. Temaların, alt temaların ve kodların dağılımı

Tema 1. Güçlü Yönler: Katılımcıların görüşlerinde hemşireliğin güçlü yönleri öne çıkmıştır (f=606). Özellikle bakım ve insan odaklılık (f=192) en sık belirtilen güçlü yön olarak dikkat çekmiştir. Öğrenciler, hemşireliği insana dokunan, yardım etme ve duygudaşlık (empati) ile özdeşleşen bir meslek olarak tanımlamıştır. Alıntılarda bu vurgu, "İnsana dokunan bir meslek" (K7) ifadesiyle görünür hale gelmiştir. Bunun yanında iş güvencesi ve istihdam olanakları (f=107) da öne çıkan diğer güçlü yönler arasında yer almıştır. Katılımcılara göre hemşirelik, farklı alanlarda iş bulma kolaylığı ve sürekli talep görmesi nedeniyle cazip bir meslektir: "Çalışma alanları fazla, iş güvencesi var" (K19) öne çıkmıştır.

Mesleki gelişim ve yetkinlik (f=84), doyum (tatmin) (f=72) ve takım çalışması ile iletişim (f=55) de sıkça dile getirilmiştir. Öğrenciler, hemşireliğin sürekli öğrenme fırsatı sunduğunu, bireysel gelişim sağladığını ve mesleki doyum verdiğini belirtmiştir. Bir katılımcı, “İnsanların her türlü hastalık ya da risk teşkil eden durumlarında yanlarında olup onlara güç verebilmek” (K220) diyerek mesleğin manevi doyum yönünü vurgulamıştır.

Ayrıca toplumsal katkı ve saygınlık (f=38), çalışma alanı çeşitliliği (f=32) ve mesleki gelişim ile otonomi (f=26) güçlü yönler arasında öne çıkmıştır. Bu bulgular, öğrencilerin hemşireliği yalnızca bireysel bir meslek olarak değil, topluma değer katan ve uluslararası çalışma olanağı barındıran bir alan olarak gördüklerini ortaya koymaktadır. Bir katılımcı, “Gelişmeye açık bir meslek” (K20) sözleriyle bu durumu belirtmiştir.

Tema 2. Zayıf yönler: Katılımcıların değerlendirmelerinde hemşireliğin zayıf yönleri en fazla üzerinde durulan tema olmuştur (f=678). Özellikle iş yükü ve tükenmişlik (f=237) en sık dile getirilen zayıf yön olarak öne çıkmaktadır. Öğrenciler, uzun çalışma saatleri, sürekli ayakta olma ve ağır fiziksel işlerin hem fiziksel hem de ruhsal yıpranmaya yol açtığını belirtmiştir. Bir katılımcı, “Uzun süre ayakta kalmak, ağır kaldırmak, hızlı hareket etmek kas iskelet sistemi sorunlarına yol açar. Fiziksel olarak yıpranma bu mesleğin en zor taraflarından” (K48) şeklinde görüşünü açıklamıştır.

Bir diğer sıklıkla üzerinde durulan zayıf yön ise psikolojik ve fiziksel şiddet (f=99) olmuştur. Katılımcılar, şiddetin güdülenmelerini olumsuz etkilediğini; “Sağlıkta şiddet olması motivasyonu olumsuz etkiliyor” (K12) şeklinde dile getirmiştir. Çalışma koşulları ve iş güvenliği sorunları (f=88) da dikkat çeken bir başka boyuttur. Öğrenciler, düzensiz mesai, yetersiz izin ve gerilimli ortamın mesleki riskleri artırdığını; “Zorlu çalışma ortamı, sinir, stres, yetersiz izin, düzensiz hayat şartları şiddet görülme riski” (K160) şeklinde belirtmiştir.

Toplumsal saygınlık sorunu (f=77) da önemli bir zayıf yön olarak öne çıkmaktadır. Bir katılımcı, “Türkiye’de hiçbir değeri yok” (K27) diyerek mesleğin toplumdaki konumunu eleştirmiştir. Benzer şekilde, mesleki birlik ve iletişim sorunları (f=67) öğrenciler tarafından “Hemşireler arası örgütlenme ve birbirine desteğin az olması” (K47); “Meslek içi dayanışmanın zayıf olduğunu düşünmekteyim” (K46) alıntlarıyla dile getirilmiştir.

Maddi ve mesleki doyumsuzluk (f=53) da öğrencilerin önemli bir kısmının vurguladığı zayıf yönler arasındadır. Katılımcılar, yoğun iş yüküne karşın hemşirelerin hak ettikleri maddi ve manevi değeri göremediklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerden yapılan alıntılarda bu durum, “Yoğun bir iş yükü var. Çoğu zaman hak ettiği değeri alamıyor maddi manevi” (K107) ifadesiyle dile getirilmiştir. Ayrıca, otonomi ve yetki sorunları (f=28) hemşirelerin mesleki bağımsızlığını kısıtlayan bir unsur olarak görülmüştür; bu durum “Bağımsız olamamak” (K226) şeklinde aktarılmıştır.

Daha az sıklıkta dile getirilmekle birlikte, personel eksiklikleri (f=15) ve mesleki gelişim eksiklikleri (f=14) de zayıf yönler arasında yer almaktadır. Katılımcılar, özellikle uzmanlaşmanın yeterince desteklenmediğini “Hemşirelikte uzmanlaşmanın sahada yeteri kadar desteklenmemesi” (K47) şeklinde vurgulamıştır.

Tema 3. Fırsatlar: Katılımcılar, hemşirelik mesleğinin geleceğine yönelik önemli fırsatlar bulunduğunu vurgulamıştır (f=540). Artan sağlık hizmeti gereksinimi ve istihdam (f=131), öğrencilerin en sık dile getirdiği en önemli fırsat olmuştur. Katılımcılar, kamu ve özel sağlık kuruluşları, aile sağlığı merkezleri ve farklı sektörlerde çalışma olanaklarının mesleği cazip hale getirdiğini belirtmiştir. Bu görüşü; “Özel hastanelerde çalışabiliriz. ASM çalışabiliriz. İş olanakları olarak çok fazla fırsatı bulunmaktadır” (K82) şeklindeki alıntılar desteklemektedir.

Teknoloji ve dijital sağlık (f=73), hemşirelik mesleğinin geleceği için önemli bir diğer fırsat olarak görülmüştür. Özellikle yapay zekâ ve robotik uygulamaların hemşirelik bakımına uyumlaştırılmasıyla iş yükünün azalacağı ve bakım kalitesinin artacağı belirtilmiştir. Katılımcıların görüşleri “İlerleyen yıllarda iş gücünü azaltmak amacıyla robotla yapay zekâ kullanılabilir (K44); “Gelecekteki fırsatlar iş yükünü azaltabilir” (K100) alıntlarıyla desteklenmiştir. Ayrıca teknolojinin eğitim süreçleriyle uyumlaştırılmasının mesleği ileriye taşıyacağı, “...teknoloji ile entegre hale gelecektir... hemşirelerin sürekli eğitim ve gelişime açık olmaları gerekir. Bu da hemşireliği çok daha ileriye götürecektir” (K140) alıntıyla belirtilmiştir.

Uzmanlaşma ve sektör çeşitliliği (f=60) de öğrenciler tarafından fırsat olarak dile getirilmiştir. Özellikle uzmanlaşma yoluyla mesleki kimliğin güçlendirilebileceği belirtilmiştir. Bir katılımcının alıntısı, “Hemşirelikte uzmanlaşma olmalı. Herkes hangi alanda daha iyiyse o alana yönelmeli diye düşünüyorum” (K98) bu görüşü destekler niteliktedir.

Eğitim ve mesleki gelişim (f=58), öğrenciler için hem bireysel hem de mesleki düzeyde bir değer yaratmaktadır. Lisansüstü eğitim ile akademisyenlik ya da uzman hemşirelik unvanı almanın mesleğe katkı sağlayacağı dile getirilmiştir: "Lisansüstü eğitim alarak akademisyen ya da uzman hemşirelik unvanı alabiliriz" (K82). Ayrıca sürekli mesleki gelişimin mesleki kimliği güçlendireceği, "Eğitim ve gelişim sürekli sağlanırsa hemşireler daha donanımlı olur" (K118) alıntısıyla vurgulanmıştır.

Uluslararası çalışma olanakları (f=54), öğrencilerin mesleğin küresel ölçekte değer kazanacağına ilişkin beklentilerini yansıtmaktadır. Sağlık turizmi, yurtdışında çalışma olanakları ve artan yaşlı nüfusun etkisiyle evde bakım ve geriatri hemşireliğine yönelik talebin artacağı dile getirilmiştir. Katılımcı söylemlerinden yapılan alıntı, "Sağlık turizmi ve uluslararası çalışma fırsatları giderek artmakta. Giderek artan yaşlı nüfusun etkisiyle evde bakım hizmetleri ve geriatri hemşireliğine de talep artıyor gibi görünüyor" (K213) bu bulguyu desteklemektedir.

Son olarak, çalışma ortamı refahı (f=14) bazı katılımcılar tarafından mesleğin geleceğini şekillendirecek olumlu bir koşul olarak belirtilmiştir. Özellikle güvenli, destekleyici ve refah düzeyi yüksek çalışma koşullarının sağlanması durumunda mesleğin çekiciliğinin artacağı vurgulanmıştır. Bir katılımcıdan yapılan alıntıda, "Çalışma koşulları düzeltilirse ve daha refah bir ortam sağlanırsa hemşirelik daha cazip hale gelir" (K95) şeklinde bu belirtilmiştir.

Tema 4. Tehditler: Katılımcılar, hemşirelik mesleğinin geleceğine yönelik çeşitli tehdit bileşenlerini dile getirmiştir (f=353). En çok vurgulanan tehdit, yapay zekâ ve teknolojik gelişmelerin mesleğin rolünü zayıflatma olasılığı olmuştur (f=81). Öğrenciler, robotların hemşireliğin yerine geçebileceğini belirterek kaygılarını dile getirmiş olup bu kaygı, "Teknolojinin gelişmesine bağlı olarak hemşireler yerine robotlar gelebilir. Bu da hemşirelik mesleğini git gide tehdit eden bir durum" (K65) şeklindeki alıntıyla desteklenmiştir.

İş yükü ve personel yetersizliğinin (f=70) mesleğin sürdürülebilirliği açısından ciddi tehlike olarak algılandığı öne çıkmıştır. Ayrıca mesleki rol ve saygınlık kaybı (f=51) hemşireliğin toplum karşısında değerini tehdit eden etmenler arasında sıralanmış olup "İnsanlar çünkü değer vermiyorlar" (K236) alıntısıyla bu vurgulanmıştır.

Şiddet (f=43) ve maddi doyumsuzluk (f=28) da öne çıkan diğer tehditlerdir. Sağlıkta şiddet karşısında yaptırımların yetersizliği, mesleğin çekiciliğini azaltan önemli bir öge olarak dile getirilmiştir. Bir katılımcı alıntısı, "Sadece hemşirelik için değil tüm sağlık çalışanlarının gördüğü şiddet karşısında ceza almamaları büyük bir tehdittir" (K160) şeklinde bunu belirtmiştir.

Daha az dile getirilse de eğitim yetersizliği (f=15), psikolojik tükenmişlik (f=14), kronik ve bulaşıcı hastalık riskleri (f=10), yıldırma (mobbing) (f=9), mesleki dayanışma eksikliği (f=8), çalışma koşulları (f=8), mesleki değer azalması (f=8) ve küresel sağlık krizleri (f=8) de tehditler arasında yer almıştır.

Cinsiyet, sınıf ve akademik başarıya göre temaların kod dağılımları

Çalışmada hemşirelik bölümü öğrencilerinin mesleğe ilişkin FÜTZ analizine ilişkin temalar ve alt temalar, cinsiyet, sınıf ve GANO'ya göre kodlu sütun yüzdeleri üzerinden incelenmiştir. Bulgular, temaların ve alt temaların hangi katılımcı gruplarında daha görünür olduğunu ortaya koymaktadır.

Cinsiyete göre değerlendirme incelendiğinde, her iki grupta da en baskın güçlü yön teması bakım ve insan odaklılık olarak belirlenmiştir. Kadın öğrenciler psikolojik ve fiziksel şiddet temasını erkeklerden daha fazla vurgularken, erkek öğrenciler iş güvencesi ve istihdam olanakları ile toplumsal katkı ve saygınlık temalarını öne çıkarmıştır. Fırsatlar açısından, kadın öğrenciler artan sağlık hizmeti talebi ve istihdam ile eğitim ve mesleki gelişim alt temalarını, erkek öğrenciler ise teknoloji ve dijital sağlık ile mesleki gelişim ve yetkinlik alt temalarını daha yoğun belirtmiştir. Tehditler kapsamında kadın öğrenciler yapay zekâ ve şiddet konularını erkeklere göre daha fazla dile getirmiştir.

Sınıf düzeyine göre karşılaştırmada, birinci ve ikinci sınıf öğrencileri bakım ve insan odaklılık temasını üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerinden daha baskın görmektedir. Benzer şekilde, iş yükü ve tükenmişlik alt teması her iki grup için yüksek olmakla birlikte, alt sınıflarda biraz daha belirgindir. Teknoloji ve dijital sağlık fırsatı, üst sınıf öğrencilerde alt sınıflardan daha fazla vurgulanmıştır.

GANO puanlarına göre incelendiğinde, GANO 3'ün altı ile GANO 3 ve üzeri gruplarında güçlü yönler açısından bakım ve insan odaklılık teması her iki grup için eşit düzeydedir. Fırsatlar açısından, yüksek GANO grubunda eğitim ve mesleki gelişim ile uluslararası fırsatlar daha fazla belirtilmiştir. Tehditler açısından, yapay zekâ ve iş yükü/personel yetersizliği alt temaları her iki grup arasında benzer oranlarda görülmüştür.

Tartışma

Bu çalışma, hemşirelik mesleğinin güçlü yönleri, zayıf yönleri, fırsatları ve tehditlerini hemşirelik bölümü öğrencilerinin bakış açısından değerlendirmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bulgular, hemşirelik mesleğinin güçlü ve zayıf yönlerinin yanı sıra fırsat ve tehditlerinin de öğrenci gözünden bütüncül bir şekilde anlaşılmasına katkı sağlamaktadır.

Bulgular, öğrencilerin mesleğe ilişkin algılarının alan yazınla büyük ölçüde örtüştüğünü göstermektedir. Örneğin, Gökçen Gökalp ve diğerleri (2024) hemşirelik birinci sınıf öğrencilerinin mesleği çoğunlukla “insana bakım sağlayan” ve “iş olanağı yüksek” bir alan olarak tanımladığını bildirmiştir. Bozkul ve diğerleri (2022) ise öğrencilerin hemşireliği “yardım etmek, mutluluk, takım çalışması, insanlara dokunmak, gurur verici ve kutsal bir görev” şeklinde nitelendirdiklerini belirtmiştir. Dinç ve diğerleri (2021) ise öğrencilerin meslek seçiminde iş bulma olanağının yüksekliği, aile yönlendirmesi, insanlara yardım etme isteği ve kişilik özellikleriyle uyum gibi etkenlerin belirleyici olduğunu aktarmaktadır.

Hemşirelerin hasta merkezli, bütüncül ve duyarlı bakım sunmayı mesleki yeterlilik göstergesi olarak vurguladıkları bilinmektedir (Hosseinnejad vd., 2022; Köse Tosunöz vd., 2021). Bu sonuçlar, öğrencilerin hemşireliği insan ve bakım odaklı bir meslek olarak içselleştirdiğini göstermektedir. Bununla birlikte, eğitim sürecinde kaliteli bir eğitim programı ve etkili klinik uygulama ortamı sağlanması, öğrencilerin yaşadığı gerilim, kaygı ve belirsizlikleri azaltabilmektedir. Bu tür destekleyici öğrenme ortamları, öğrencilerin mesleği daha olumlu algılaması ve içselleştirmesine, bakım odaklı bir meslek kimliği geliştirmesine ve hemşireliğin toplumsal imgesinin güçlenmesine katkı sağlayacaktır.

Katılımcıların tanımladığı zayıf yönler; yoğun iş yükü, tükenmişlik, şiddet, çalışma koşulları, toplumsal saygınlık ve otonomi sorunları olarak belirlenmiştir. Bu durum, öğrencilerin hemşireliği güçlü yönleri kadar ciddi zorlukları da barındıran, özellikle iş yükü, şiddet, saygınlık ve mesleki özerklik sorunlarıyla mücadele eden bir meslek olarak gördüklerini düşündürmektedir. Farklı bir çalışmada, birinci sınıf öğrencileri, Türk toplumunda hemşirelik mesleğine yönelik düşüncelerinin olumlu olmadığını belirtmiştir (Gökçen Gökalp vd., 2024). Hemşirelik mesleğinin imgesini belirlemek için yapılan çalışmalarda ise toplumda ve öğrenci hemşire gözünden hemşirelik imgesi algısının zayıf ya da orta düzeyde olduğu saptanmıştır (Ceylan vd., 2025; Olğun ve Kaptan, 2022; Sümen vd., 2022). Hemşirelik mesleğinin toplumdaki imgesinin olumlu yönde değişmesi için öğrenciler, meslek üyelerinin birbirine saygı duyması gerektiği ve hemşirelerin rol ve sorumluluklarının bilincinde olarak mesleki kimlik ve davranış sergilemeleri gerektiğini belirtmişlerdir (Dinç vd., 2021). Hemşirelik öğrencilerinin klinik ortamda karşılaştıkları en önemli zorlukların şiddet, korku ve kaygı, sosyokültürel zorluklar, çevresel ve örgütsel gerilimler ve etkisiz eğitim olduğu saptanmıştır (Jafarian-Amiri vd., 2020). Öğrencilerin, klinik uygulamalarda gözlemledikleri bireysel ve mesleki sağlıksız çalışma ortamları, meslek algılarını olumsuz etkilemektedir. Dolayısı ile hemşirelik olarak bireysel ve örgütsel iyileştirilmelerin yapılması ve sağlık politikalarının belirleyicilerinin bu doğrultuda somut adımlar atması gerekmektedir.

Katılımcılar, hemşirelik mesleğinin geleceğine yönelik önemli fırsatların olduğunu sırasıyla eğitim ve uzmanlaşma olanakları, teknoloji ve dijital sağlık, uzmanlaşma ve sektör çeşitliliği, eğitim ve mesleki gelişim, uluslararası fırsatlar ve çalışma ortamı refahı olarak belirtmişlerdir. Özellikle yapay zekâ programlarının hemşirelik öğrencilerinde, eleştirel düşünmeyi ve bağımsız öğrenmeyi destekleyen dengeli bir yaklaşım olarak kişiselleştirilmiş destek ve ek öğrenme araçları için bir kaynak olduğu belirtilmektedir (Abujaber vd., 2023). Yine yapay zekâ programlarının, sağlık hizmetleri maliyetlerini azaltma ve hasta sonuçlarını iyileştirmeye katkısı olduğu vurgulanmaktadır (Rony vd., 2024). Ayrıca hemşirelik öğrencilerinin mesleki uzmanlaşmaya yönelik olumlu tutuma sahip olduğu belirlenmiştir (Erden, 2024). Klinik uygulamada, girişimci hemşirelerin olması yenilikçi bakım yöntemleri ve teknolojileri geliştirerek sağlık hizmeti sunumunda iyileştirmeler sağlayacağı ve hasta sonuçlarını ve verimliliği artıracığı belirtilmektedir (Monteagudo vd., 2025). Hemşirelik eğitimcileri, politika yapımcılar, meslek örgütleri ve yapay zekâ geliştiricileri arasında iş birliği yapılarak mesleğin gelecekteki fırsatlarını olumlu çıktılara dönüştürmek önemli olmaktadır.

Katılımcılar, hemşirelik mesleğinin geleceğine yönelik tehdit bileşenlerini; yapay zekâ, iş yükü ve personel yetersizliği, mesleki rol ve saygınlık kaybı, şiddet, maddi doyumsuzluk, eğitim yetersizliği, psikolojik tükenmişlik, kronik ve bulaşıcı hastalıklar, yıldırma, mesleki dayanışma eksikliği, çalışma koşulları, mesleki değer azalması ve küresel sağlık krizleri olarak tanımlamıştır. Hemşirelik eğitiminde yapay zekâ araçlarının kısa yanıt ve çoktan seçmeli sınav sorularını yanıtlamak için kullanma, kopya çekme olasılığıyla kullanabileceği ve insanlar tarafından yazılanlardan ayırt edilmesi zor olan tıbbi

makaleler üretebilmesi gibi tehditler oluşturacağı açıklanmıştır (Abujaber vd., 2023). Hemşirelerin çalıştığı pozisyonun memnun olması ve mesleğini sevmesinin meslektaş dayanışması düzeyini olumlu etkilediği saptanmıştır (İncirkuş Küçük ve Üstün, 2025). Hemşirelere, mesleki örgütler aracılığıyla sunulan destek, hemşirelerin yetkinliğini, önderlik becerilerini ve başarılarını geliştirerek hemşirelik uygulamalarının standartlar çerçevesinde uygulanmasını sağlayacağı belirtilmektedir (Tozak vd., 2024). Hemşirelik mesleğinin geleceğe yönelik tehdit bileşenlerinin ayrıntılı incelenmesi ve bu tehdit bileşenlerinin mesleğin iyileştirme yönlerine katkıda bulunması için politika yapıcılar, mesleki örgütler, eğitimciler ve yönetici hemşirelerin dayanışma içinde olması gerekmektedir.

Cinsiyet, sınıf ve akademik başarıya göre analiz edildiğinde; hemşirelik mesleğinin güçlü yönlerinin (özellikle bakım odaklılık) tüm gruplarda ortak bir algıya sahip olduğu, zayıf yönler ve tehditlerin ise katılımcı özelliklerine bağlı olarak farklılaştığı görülmüştür. Alt sınıf öğrenciler ve düşük GANO puanına sahip öğrenciler, mesleğin temel güçlü yönlerine odaklanırken, üst sınıf ve yüksek GANO grupları mesleki gelişim, eğitim ve uluslararası fırsatlar gibi ileriye dönük konulara daha fazla dikkat etmiştir. Cinsiyet farklarına bakıldığında ise kadın öğrenciler mesleğin fiziksel ve psikolojik yüküne, erkek öğrenciler ise mesleğin toplumsal konum ve istihdam boyutuna daha fazla vurgu yapmıştır. Farklı bir çalışmada, hemşirelik öğrencilerinin hemşirelerin bakım verici rollerine ilişkin tutumlarının yüksek olduğu ve mesleği sevdiği için seçen öğrencilerin hemşirelik mesleğinin bakım rollerine ilişkin daha olumlu tutum içinde oldukları belirtilmiştir (Kahraman ve Ceyhan, 2022). Diğer bir çalışmada öğrenciler, hemşirelik mesleğindeki gelişmeler için yasa ve kanunların olmasını, yeni bilimsel araştırmaların yapılmasını ve meslekte uzmanlaşma ile dijital hemşirelik uygulamalarının yaygınlaştırılması gerektiğini iletilmişlerdir (Gökçen Gökalp vd., 2024). Öğrencilerin, bireysel özelliklerine göre hemşirelik meslek algılarının farklılaştığı ve mesleğin zayıf yönleri ve gelecekteki tehditlerin belirlenerek derinlemesine çalışılması oldukça önem taşımaktadır.

Sonuç ve Öneriler

Bu araştırma, hemşirelik öğrencilerinin bakış açısıyla mesleğin güçlü yönlerini, zayıf yönlerini, fırsatlarını ve tehditlerini FÜTZ analizi çerçevesinde değerlendirmiştir. Bulgular, öğrencilerin hemşireliği insan odaklı, istihdam olanağı yüksek ve mesleki gelişime açık bir alan olarak gördüklerini göstermektedir. Hemşirelik, toplumsal katkısı yüksek ve gelecek vadeden bir meslek olarak algılanmaktadır. Buna karşın; yoğun iş yükü, şiddet, iş güvenliği ve saygınlık sorunları temel zayıf yönler olup bu bulgular, hemşirelerin iş yaşam kalitesini olumsuz etkileyen yapısal sorunların öğrencilerce de fark edildiğini göstermektedir.

Artan sağlık hizmeti gereksinimi, teknoloji, uluslararası çalışma ve uzmanlaşma olanakları değerlendirilirken; yapay zekâ, personel yetersizlikleri ve mesleki rol kaybı olası tehditler arasında yer almaktadır.

Sonuç olarak, hemşirelik eğitiminde öğrencilerin mesleki öz-yeterlik ve otonomi algılarını güçlendiren içerikler geliştirilmelidir. Yeni mezunların uyum süreçlerinde bu algılar dikkate alınmalı; çalışma koşulları iyileştirilmeli, iş yükü dengelenmeli ve güvenlik önlemleri artırılmalıdır. Kurumlarda şiddet ve yıldırımaya mücadele politikaları uygulanmalı, hemşirelerin iş doyumunu destekleyen önlemler alınmalıdır. Ayrıca hemşireliğin toplumsal saygınlığını güçlendirecek farkındalık kampanyaları ve kamu politikaları geliştirilmelidir. Gelecek araştırmalarda, hemşireler ve yöneticilerin de katılımıyla daha geniş ve derinlemesine FÜTZ analizleri yapılması önerilmektedir.

Teşekkür

Bu araştırmaya gönüllü olarak katılan tüm hemşirelik öğrencilerine değerli katkılarından dolayı teşekkür ederiz. Çalışmanın yürütülmesine destek veren ilgili fakültelerin yöneticilerine ve öğretim üyelerine şükranlarımızı sunarız.

Yazarlık Katkısı: Yazarlar makaleye katkılarını şu şekilde beyan etmektedir; çalışma fikri ve tasarımı: MG, AK; veri toplama: AK, SDÖ; sonuçların analizi ve yorumlanması: MG, AK; aday makalenin hazırlaması: MG, AK, SDÖ, NT, DG. Tüm yazarlar sonuçları gözden geçirdi ve makalenin son halini onayladı.

Etik Kurul Onayı: Balıkesir Üniversitesi Sağlık Bilimleri Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu tarafından onaylanmıştır (Tarih: 25.03.2025 - Karar No: 2025-143).

Çıkar Çatışması: Yazarlar herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan ederler.

Finansal Destek: Yazarlar çalışmanın finansman desteği olmadığını beyan ederler.

Katılımcı Onamı: Katılımcıların bilgilendirilmiş onamları alınmıştır.

Author Contribution: The authors confirm contribution to the paper as follows; study conception and design: MG, AK; data collection: AK, SDÖ; analysis and interpretation of results: MG, AK; draft manuscript preparation: MG, AK, SDÖ, NT, DG. All authors reviewed the results and approved the final version of the manuscript.

Ethics Committee Approval: Balıkesir University Health Sciences Non-Interventional Researches Ethics Committee approval was obtained (Date: 25.03.2025 - Number: 2025-143).

Conflict of Interest: The authors declare that there is no conflict of interest.

Funding: The authors declare that the study has no financial support.

Informed Consent: Informed consent of the participants were obtained.

Kaynaklar

- Abay, H., Kaplan, S., Şahin, S., & Pınar, G. (2016). How nurses views themselves in Turkey: A qualitative swot analysis. *International Archives of Nursing and Health Care*, 2(1), 036. <https://doi.org/10.23937/2469-5823/1510036>
- Abujaber, A. A., Abd-Alrazaq, A., Al-Qudimat, A. R., & Nashwan, A. J. (2023). A strengths, weaknesses, opportunities, and threats (SWOT) analysis of ChatGPT integration in nursing education: A narrative review. *Cureus*, 15(11), e48643. <https://doi.org/10.7759/cureus.48643>
- Ahmadi, F., Shaker, H., Eterafi, M., & Kamran, A. (2023). Exploring nursing students' perceptions from nursing role function (SP-NRF) during the COVID-19 pandemic in Ardabil Province: A cross sectional study from Iran. *BMC Nursing*, 22, 219. <https://doi.org/10.1186/s12912-023-01389-4>
- Andrade, S. R. D., Ruoff, A. B., Piccoli, T., Schmitt, M. D., Ferreira, A., & Xavier, A. C. A. (2017). Case study as a nursing research method: An integrative review. *Texto & Contexto-Enfermagem*, 26(4), e5360016. <https://doi.org/10.1590/0104-07072017005360016>
- Attia, Y. K., Salih, M., Ahmed, A. A., & Fathi, K. Y. (2025). Voices from the future: A qualitative exploration of undergraduate nursing students' perspectives on the nursing profession. *Nursing and Health Sciences Journal*, 5(1), 113-122. <https://doi.org/10.53713/nhsj.v5i1.455>
- Baysan Arabacı, L., Başoğul, C., Acar, K., Aksak, N., & Büyükkoçak, A. (2022). Öğrenci hemşirelerin mesleki değerleri ve iletişim becerileri ile iş birliği süreçleri arasındaki ilişki. *Hemşirelik Akademik Araştırma Dergisi*, 8(2), 78-86. <https://doi.org/10.55646/jaren.2022.63325>
- Bozkul, G., Karakul, A., Andi, S., Sönmez Düzkaya, D., Barış Eren, N., & Çamcı, G. (2022). Mesleğin başında hemşirelik öğrencilerinin mesleki algıları: Nitel bir çalışma. *Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi*, 7(2), 587-602. <https://doi.org/10.47115/jsbs.1149130>
- Braun, V., Clarke, V., Boulton, E., Davey, L., & McEvoy, C. (2021). The online survey as a qualitative research tool. *International Journal of Social Research Methodology*, 24(6), 641-654. <https://doi.org/10.1080/13645579.2020.1805550>
- Ceylan, B., Özcan, A., & Tontaş, G. (2025). Hemşirelik mesleğinin toplumdaki imajı: Toplum tabanlı kesitsel bir araştırma. *Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi*, 12(2), 347-356. <https://doi.org/10.54304/SHYD.2025.08456>
- Diñç, S., Yıldız Benlioğlu, S., Metin, Ö., Turpçu, B., Çetin, S., & Aşçı, M. (2021). Karabük Üniversitesi hemşirelik 4. sınıf öğrencilerinin meslek ve gelecek kaygılarının belirlenmesi: Nitel bir çalışma. *Unika Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1(3), 168-179. <https://izlik.org/JA99BE46RA>
- Erden, D. (2024). Hemşirelik öğrencilerinin uzmanlaşmaya yönelik tutumları ve ilişkili faktörler: Kesitsel bir araştırma. *Türkiye Klinikleri Hemşirelik Bilimi Dergisi*, 16(2), 471-478. <https://doi.org/10.5336/nurses.2023-99486>
- Gökçen Gökalp, M., Kilci Erciyas, Ş., & Demir, F. (2024). Hemşirelik bölümü birinci sınıf öğrencilerinin mesleki algıları: Nitel bir çalışma. *Hemşirelik Bilimi Dergisi*, 7(3), 260-271. <https://doi.org/10.54189/hbd.1328514>
- Hailu, L.D., Ilala, B. W., & Germossa, G. N. (2025). Perception of undergraduate nursing students' toward their future professional career. *Frontiers in Education*, 10, 1513856. <https://doi.org/10.3389/educ.2025.1513856>
- Hosseinnejad, A., Rassouli, M., Jahani, S., Elahi, N., & Molavynejad, S. (2022). Requirements for creating a position for community health nursing within the Iranian primary health care system: A SWOT analysis. *Frontiers in Public Health*, 9, 793973. <https://doi.org/10.3389/fpubh.2021.793973>
- İncirkuş Küçük, H., & Üstün, B. (2025). Hemşirelerde meslektaş dayanışmasını etkileyen mesleki ve bireysel özelliklerin değerlendirilmesi. *Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi*, 12(1), 11-20. <https://doi.org/10.54304/SHYD.2025.36002>
- Jafarian-Amiri, S. R., Zabihi, A., & Qalehsari, M.Q. (2020). The challenges of supporting nursing students in clinical education. *Journal of Education and Health Promotion*, 9(1), 216. https://doi.org/10.4103/jehp.jehp_13_20
- Kahraman, H., & Ceyhan, Ö. (2022). Öğrenci gözünden: Hemşireliğin bakım verici rolü. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi*, 5(1), 60-66. <https://doi.org/10.38108/ouhcd.897896>
- Köse Tosunöz, İ., Akbaş, M., & Öztunç, G. (2021). Hasta ve hemşirelerin perspektifinden iyi hemşire: Nitel bir çalışma. *Lokman Hekim Dergisi*, 11(2), 319-330. <https://doi.org/10.31020/mutftd.868127>
- Lincoln, Y. S., & Guba E. G. (1985). *Naturalistic inquiry: Establishing trustworthiness*. Sage
- Manzano-García, G., & Ayala-Calvo, J. C. (2014). An overview of nursing in europe: A SWOT analysis. *Nursing Inquiry*, 21(4), 358-367. <https://doi.org/10.1111/nin.12069>

- Mazalová, L., Gurková, E., & Štureková, L. (2022). Nursing students' perceived stress and clinical learning experience. *Nurse Education in Practice*, 64, 103457. <https://doi.org/10.1016/j.nepr.2022.103457>
- Monteagudo, N. C., Camacho Rodríguez, D. E., Gonzales Carhuajulca, D. B., Leyva Moral, J. M., & Martínez, O. N. (2025). Defining nursing entrepreneurship from the point of view of future professionals: A qualitative study. *Nurse Education Today*, 144, 106421. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2024.106421>
- Notarnicola, I., Dervishi, A., Duka, B., Grosha, E., Gioiello, G., Carrodano, S., Rocco, G., & Stievano, A. (2025). A systematic review of nursing competencies: Addressing the challenges of evolving healthcare systems and demographic changes. *Nursing Reports*, 15(2), 56. <https://doi.org/10.3390/nursrep15020056>
- Olğun, S., & Kaptan, G. (2022). Hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik imajı algılarının belirlenmesi. *Sağlık ve Toplum*, 32(1), 159-166. <https://ssyv.org.tr/wp-content/uploads/2022/04/17-Hemşirelik-Oğrencilerinin-Hemşirelik-İmajı-Algılarının-Belirlenmesi.pdf>
- Önver, B. A., & Ünlüsoy Dinçer, N. (2022). Klinik uygulama deneyimi yaşayan öğrenci hemşirelerin depresyon düzeyleri ve bakım davranışları arasındaki ilişki. *Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi*, 7(2), 363-380. <https://doi.org/10.47115/jshs.1063011>
- Rony, M. K. K., Akter, K., Debnath, M., Rahman, M., Johra, F. T., Akter, F., Chandra Das, D., Mondal, S., Das, M., Uddin, M. J., & Parvin, M.R. (2024). Strengths, weaknesses, opportunities and threats (SWOT) analysis of artificial intelligence adoption in nursing care. *Journal of Medicine, Surgery, and Public Health*, 3(2), 100113. <https://doi.org/10.1016/j.glmedi.2024.100113>
- Sönmez, Y., Akdemir, M., Meydanlioğlu, A., & Aktekin, M. R. (2023). Psychological distress, depression, and anxiety in nursing students: A longitudinal study. *Healthcare*, 11(5), 636. <https://doi.org/10.3390/healthcare11050636>
- Sümen, A., Teskereci, G., Aksoy, S., Ergen, Z., Ala, M., & Üzümlü, F. (2022). Hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik mesleğinin imajına yönelik algılarının ve tutumlarının incelenmesi. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi*, 5(1), 75-83. <https://doi.org/10.38108/ouhcd.852072>
- Thomas, L. M. B. (2022). Stress and depression in undergraduate students during the COVID-19 pandemic: Nursing students compared to undergraduate students in non-nursing majors. *Journal of Professional Nursing*, 38, 89-96. <https://doi.org/10.1016/j.profnurs.2021.11.013>
- Tozak, F., Demirtaş, H., & Aba, G. (2024). Hemşirelikte mesleki örgütlenme: Türkiye'de ve seçili ülkelerde mevcut durum. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 15(42), 728-747. <https://doi.org/10.21076/vizyoner.1324526>
- Vaismoradi, M., Turunen, H., & Bondas, T. (2013). Content analysis and thematic analysis: Implications for conducting a qualitative descriptive study. *Nursing & Health Sciences*, 15(3), 398-405. <https://doi.org/10.1111/nhs.12048>
- Yin, R. K. (2018). *Case study research and applications: Design and methods*. Sage.